

IV. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU

THE FOURTH INTERNATIONAL MOUNT ARARAT
AND NOAH'S ARK SYMPOSIUM

Kutsal kitaplara konu olan Ağrı Dağı, oldukça geniş bir coğrafi bölgeye yayılmakta ve bu coğrafi bölgelerin köklü kültürünü bünyesinde barındırmaktadır. Türklerin 1000 yıldan beri Kuzeydoğu Anadolu coğrafyasında birlikte yaşadığı Ağrı Dağı, Türk Kültürünün de ayrılmaz bir parçası olmuştur. Aynı zamanda evrensel kültür değerlerine sahip olan Ağrı Dağı, yüzlerce yıldan beri bölgede yaşayan insanların tarih, arkeoloji, sanat tarihi, coğrafya, dil ve edebiyat, teoloji, iktisat, turizm, spor, müzik, folklor, geleneksel mutfak kültürü ve yemeklerine damgasını vurmuştur.

IV. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE
NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU
THE FOURTH INTERNATIONAL MOUNT ARARAT AND NOAH'S ARK SYMPOSIUM

IV. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU

THE FOURTH INTERNATIONAL MOUNT ARARAT
AND NOAH'S ARK SYMPOSIUM

Yayını Hazırlayanlar - Editors

Oktay Belli - Faruk Kaya - İbrahim Özgül - Vedat Evren Belli

**IV. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE
NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU
18-20 EKİM 2017 - AĞRI**

**THE FOURTH INTERNATIONAL MOUNT ARARAT
AND NOAH'S ARK SYMPOSIUM
18th-20th OCTOBER 2017 - AĞRI**

YAYINI HAZIRLAYANLAR - EDITORS

Prof. Dr. OKTAY BELLİ

Prof. Dr. FARUK KAYA

Dr. İBRAHİM ÖZGÜL

VEDAT EVREN BELLİ (M.A.)

**IV. ULUSLARARASI
AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU
18-20 EKİM 2017 - AĞRI**

**THE FOURTH INTERNATIONAL
MOUNT ARARAT AND NOAH'S ARK SYMPOSIUM
18th-20th OCTOBER 2017 - AĞRI**

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı Valiliği, İbrahim Çeçen Vakfı ve Belli Eğitim Kültür Tarihi ve Arkeoloji Araştırma Merkezi'nin (BEKAM), Organizasyonu ile Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Kültür ve Kongre Merkezi'nin Selçuklu ve Anadolu Salonlarında gerçekleştirilmiştir.

Yayın Hakları

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Mizanpaj

Mehmet SEÇER

Ön Kapak Fotoğrafi

Büyük ve Küçük Ağrı Dağı

Arka Kapak Fotoğrafi

Ağrı Dağı'nın Eteğinde Hz. Nuh'un Gemisi Olduğuna İnanılan Doğal Kalıntı

Kapak Tasarımı ve Uygulama

Emre YAZICIOĞLU

Sorumlu Editör

Prof. Dr. Oktay BELLİ

Düzeltili

Güzin Sühran BELLİ

Baskı ve Cilt

Zafer Medya

Yenikapı Cd. Eski Cezaevi Karşısı, No:1 Yakutiye - ERZURUM

Tel: 0442 234 22 85 Fax: 0442 233 69 52 e-posta: zafergrafikofset@hotmail.com

Baskı Tesisleri

1. Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Cd. No: 7 Aziziye - ERZURUM

Sertifika No: 17266

İlk Basım, Ağustos 2018 - ERZURUM

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Yayını, No: 21
Belli Eğitim Kültür Tarih ve Arkeoloji Araştırma Merkezi Yayını, No: 7
Ağrı Valiliği Yayını, No: 2

ISBN: 978-605-817-1138

Kitapta Yer Alan Makalelerin Her Türlü Bilimsel ve Yasal Sorumluluğu, Yazarlarına Aittir.
Kitapta Yer Alan Görsel Malzemelerin Çok Büyük Bir Kısmı, Yazarları Tarafından Sağlanmıştır.

DÜZENLEME KURULU / ORGANIZATION BOARD

Prof. Dr. Abdulhalik KARABULUT

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörü - Rectorate of Ağrı İbrahim Çeçen University

Süleyman ELBAN

Ağrı Valisi - Governor of Ağrı

Prof. Dr. Oktay BELLİ

*Belli Eğitim Kültür Tarihi ve Arkeoloji Araştırma Merkezi Müdürü
Director of Belli Education and Cultural History and Archaeological Research Center*

Prof. Dr. Faruk KAYA

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektör Yardımcısı - Deputy Rectorate of Ağrı İbrahim Çeçen University

Prof. Dr. Önder ŞİMŞEK

Dr. İbrahim ÖZGÜL

Ebu Muhsin BULUT

Vedat Evren BELLİ (M.A.)

DANIŞMA KURULU / EDITORIAL ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Kerem KARABULUT

Prof. Dr. Faruk KAYA

Prof. Dr. Önder ŞİMŞEK

Prof. Dr. Adem YERİNDE

Prof. Dr. Gökhan BAYRAKTAR

Prof. Dr. İsmail HACIYEV

Prof. Dr. İsa Habıbbeyli AKBAROĞLU

Prof. Dr. Veli BAHŞELİYEV

Prof. Dr. Ramazan ŞEŞEN

Prof. Dr. Ali KAFKASYALI

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Oktay BELLİ

(Yayın Kurulu Başkanı - Editör in Chief)

Prof. Dr. Faruk KAYA

Prof. Dr. Nihat FALAY

Prof. Dr. Metin TUNCEL

Doç. Dr. Alperen KAYSERİLİ

Doç. Dr. Yakup KARATAŞ

Dr. İbrahim ÖZGÜL

Dr. Şahabettin ÖZTÜRK

İsmet ALPASLAN

Sait KÜÇÜK

BİLİM KURULU / ADVISORY COMMITTEE

Prof. Dr. Abdurrahman ACAR	Prof. Dr. Ali İPEK
Prof. Dr. Özdemir ADIZEL	Prof. Dr. Gudret İSMAILZADE
Prof. Dr. Galip AKIN	Prof. Dr. İsa HABİBBEYLİ
Prof. Dr. Veli ALİYEY	Prof. Dr. İsmail HACIYEV
Prof. Dr. Hakkı ALMA	Prof. Dr. Harald HAUPTMANN
Prof. Dr. Kenan ARINÇ	Prof. Dr. Barbara HELWING
Prof. Dr. M. Beşir AŞAN	Prof. Dr. Ali KAFKASYALI
Prof. Dr. Veli BAKHŞALİYEY	Prof. Dr. Abdulhalik KARABULUT
Prof. Dr. Abdulhalik BAKIR	Prof. Dr. Kerem KARABULUT
Prof. Dr. Fahriye BAYRAM	Prof. Dr. Nakış KARAMAĞARALI
Prof. Dr. Oktay BELLİ	Prof. Dr. Andreas Müller KARPE
Prof. Dr. Mehmet Ali BEYHAN	Prof. Dr. Faruk KAYA
Prof. Dr. Yüksel BİNGÖL	Prof. Dr. Zeki KODAY
Prof. Dr. Gönül CANTAY	Prof. Dr. Saliha KODAY
Prof. Dr. Alpaslan CEYLAN	Prof. Dr. Enver KONUKÇU
Prof. Dr. Salim CÖHCE	Prof. Dr. Stephan KROLL
Prof. Dr. Süleyman ÇİĞDEM	Prof. Dr. Vachtang LICHELI
Prof. Dr. Altan ÇİLİNGİROĞLU	Prof. Dr. Vedat ONAR
Prof. Dr. Yaşar ÇORUHLU	Prof. Dr. Ahmet ÖZBEK
Prof. Dr. Bahattin DARTMA	Prof. Dr. Antonio SAGONA
Prof. Dr. Orhan DENİZ	Prof. Dr. Elfina SIBGATULLİNA
Prof. Dr. Şefket DÖNMEZ	Prof. Dr. Andreas SCHACHNER
Prof. Dr. Neslihan DURAK	Prof. Dr. Hacıfahreddin SEFERLİ
Prof. Dr. Çiğdem DÜRÜŞKEN	Prof. Dr. Abbas SEYİDOV
Prof. Dr. Merabi DZNELADZE	Prof. Dr. Hasbi SOYLU
Prof. Dr. Necmettin ELMASTAŞ	Prof. Dr. Ramazan ŞEŞEN
Prof. Dr. Nihat FALAY	Prof. Dr. Metin TUNCEL
Prof. Dr. Marcella FRANGIPANI	Prof. Dr. Selçuk URAL
Prof. Dr. Cafer GIYASI	Prof. Dr. Naile VELİHANLI
Prof. Dr. Şakir GÖZÜTOK	Prof. Dr. Hüseyin YALÇIN
Prof. Dr. Uğur GÜLLÜLÜ	Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ
Prof. Dr. Eser GÜLTEKİN	Prof. Dr. Abdülkadir YUVALI
Prof. Dr. Hamza GÜNDOĞDU	Prof. Dr. İsa YÜCEER
Prof. Dr. Mehmet İNBAŞI	Prof. Dr. Mehmet ZAMAN

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

ÖNSÖZ.....	11
ÖNSÖZ.....	13
SUNUŞ.....	15
<i>AĞRI – PATNOS – LİÇ (YALÇINKAYA) URARTU BRONZE AND SILVER WARE TREASURE .....</i>	<i>17</i>
AĞRI – PATNOS – LİÇ (YALÇINKAYA) URARTU BRONZ VE GÜMÜŞ EŞYA DEFİNESİ	19
<i>Oktay BELLİ – Ayhan YARDIMCIEL – K. Zeynel Abidin YAŞLI</i>	
<i>IMPORTANCE OF THE SETTLEMENT KIZKALE AND HIS NECROPOLIS IN STUDYING OF THE PAINTED CERAMICS CULTURE OF AZERBAIJAN AND EAST ANATOLIA.....</i>	<i>35</i>
KIZ KALESİ YERLEŞMESİ VE NEKROPOLÜNÜN DOĞU ANADOLU VE AZERBAYCAN BOYALI KAPLAR KÜLTÜRÜNÜN ARAŞTIRILMASINDA ÖNEMİ.....	39
<i>Veli BAKHSHALİYEV – Hilary GOPNIK – Lauren RISTVET</i>	
<i>FEATURES OF GOAT DESIGNS IN GEMİKAYA ROCK DRAWINGS AND THEIR PARALLELS IN EAST ANATOLIA .....</i>	<i>43</i>
GEMİKAYA TASVİRLERİNDEKİ KEÇİ RESİMLERİNİN ÖZELLİKLERİ VE ŞARKI ANADOLU PARALELLERİ.....	45
<i>Fizze QULİYEVA</i>	
<i>ORNAMENTAL FEATURES OF THE CALCOLITHIC CERAMICS OF NAKHCHIVAN AND EASTERN ANATOLIA.....</i>	<i>50</i>
NAHÇIVAN VE DOĞU ANADOLU’NUN KALKOLİTİK SERAMİĞİNİN ORNAMENT (SÜS) HUSUSİYETLERİ	51
<i>Zeyneb GULİYEVA</i>	
<i>MIDDLE BRONZE AGE CULTURE OF AĞRI-DOĞUBEYAZIT REGION IN THE LIGHT OF ARCHAEOLOGICAL SURFACE SURVEY.....</i>	<i>58</i>
ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMALARI İŞİĞİNDA AĞRI- DOĞUBAYAZIT BÖLGESİ’NİN ORTA TUNÇ ÇAĞI KÜLTÜRÜ.....	59
<i>Ayhan YARDIMCIEL – Emine GİZLENCİ</i>	
<i>AN EARLY IRON AGE FORTRESS ON İĞDIR PLAIN: LUHIUNE .....</i>	<i>64</i>
İĞDIR OVASI’NDA BİR ERKEN DEMİR ÇAĞI KALESİ : LUHIUNE	65
<i>Vedat Evren BELLİ</i>	
<i>AHMED-İ HANİ LIBRARY (TRAIN STATION BUILDING).....</i>	<i>69</i>
AHMED-İ HANİ KÜTÜPHANESİ (TREN GAR BİNASI).....	70
<i>Şahabettin ÖZTÜRK</i>	
<i>AHMED-İ HANİ CITY MUSEUM (MADRASA AND HOUSE).....</i>	<i>77</i>
AHMED-İ HANİ KENT MÜZESİ (MERDRESE VE EV).....	78
<i>Şahabettin ÖZTÜRK – Vedat Evren BELLİ</i>	

<i>A LONG JOURNEY ON THE TRACK OF NOAH'S ARK</i>	84
NUH'UN GEMİSİ İZİNDE UZUN BİR YOLCULUK	85
<i>Ebu Muhsin BULUT</i>	
<i>NOAH AND NOAH'S ARK IN THE WORKS MINLATURES CONTAINING CHRISTIANISM DOCTRINE (BETWEEN 9th AND 15th CENTURY)</i>	90
HİRİSTİYANLIK ÖĞRETİLERİNİ İÇEREN ESERLERDEKİ MİNYATÜRLERDE HZ. NUH VE NUH'UN GEMİSİ (9. VE 15.YY. ARASI)	91
<i>Emrah İSTEK - Gülşen İSTEK</i>	
<i>THE PRODUCTION AND TRADE OF ROCK SALT AND THE PLACE OF SALT IN FOLK LITERATURE IN THE MOUNT ARARAT REGION</i>	102
AĞRI DAĞI BÖLGESİNDE KAYATUZU ÜRETİMİ, TİCARETİ VE TUZUN HALK EDEBİYATINDAKİ YERİ	113
<i>Oktay BELLİ - Güzin Sühran BELLİ</i>	
<i>MORPHOMETRIC ANALYSIS OF MOUNT ARARAT (AĞRI)</i>	124
AĞRI DAĞI'NIN (ARARAT) MORFOMETRİK ANALİZLERİ	126
<i>Vedat AVCI - Murat SUNKAR - Ahmet TOPRAK</i>	
<i>OVERVIEW OF MINING ACTIVITIES IN THE DISTRICT OF (BAYEZİD) AĞRI SANJAK IN THE OTTOMAN PERIOD</i>	133
OSMANLI DÖNEMİ (BAYEZİD) AĞRI SANCAĞI HAVALİSİNDEKİ MADENCİLİK FAALİYETLERİNE GENEL BAKIŞ	135
<i>Durmuş Volkan KARABOĞA</i>	
<i>MINERALOGICAL-CHEMICAL AND PHYSICAL PROPERTIES OF PELOIDS USED IN SPAS AROUND OF DİYADİN (AĞRI): AVAILABILITY IN PELOOTHERAPY</i>	144
DİYADİN (AĞRI) YÖRESİ KAPLICALARINDA KULLANILAN ÇAMURLARIN MİNERALojİK-KİMYASAL VE FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ: PELOTERAPİDE KULLANILABİLİRLİĞİ	146
<i>Muazzez ÇELİK KARAKAYA - Necati KARAKAYA</i>	
<i>AMPHIBIAN AND REPTILIAN BIODIVERSITY OF ARARAT MOUNTAIN AND NEAR ENVIRONMENT</i>	154
AĞRI DAĞI VE YAKIN ÇEVRESİNİN KURBAĞA VE SÜRÜNGEN BİYOÇEŞİTLİLİĞİ	156
<i>Mehmet Zülfü YILDIZ - Naşit İGÇİ - Babadır AKMAN - Bayram GÖÇMEN</i>	
<i>THE ORIGIN AND MEANING OF THE NAME ARARAT</i>	165
ARARAT ADININ KÖKENİ VE ANLAMI	172
<i>Oktay BELLİ</i>	
<i>SIGNIFICANCE OF HISTORICAL AND CULTURAL VALUES IN DEVELOPMENT OF DOĞHUBAYEZİD CITY TOURISM</i>	179
DOĞUBAYAZIT ŞEHİRİNİN TURİZM YÖNÜNDE KALKINMASINDA TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN ÖNEMİ	189
<i>Cengiz ÇELİK</i>	

<i>ABDİGÖR (BLIND ABDI) MEATBALLS: ANATOLIA'S OLDEST DIET FOOD.....</i>	199
ANADOLU'NUN EN ESKİ DİYET YEMEĞİ: ABDİGÖR (KÖR ABDİ) KÖFTESİ	203
<i>Güzin Sübran BELLİ - Oktay BELLİ</i>	
<i>THE IMAGE OF THE FLOOD OF NOAH'S DAY IN THE ILLUSTRATED OCTATEUCH MANUSCRIPT FROM THE MIDDLE BYZANTINE PERIOD.....</i>	207
ORTA BİZANS DÖNEMİ RESİMLİ OKTATEUKH EL YAZMASINDA NUH TUFANI İMGESİ	209
<i>Necla KAPLAN</i>	
<i>AN EVALUATION ON BAYEZİD GOVERNER, MAHMUT PASHA'S, RELATIONS WITH THE HEADQUARTERS .....</i>	223
BAYEZİD MUTASARRIFI MAHMUT PAŞANIN MERKEZLE İLİŞKİLERİ HAKKINDA BİR DEĞERLENDİRME.....	225
<i>İbrahim ÖZGÜL - Ersin KIRCA</i>	
<i>A PHOTOGRAPH ART IN KARS AND AĞRI. ÇERKES KARADAĞ .....</i>	231
KARS VE AĞRI TOPRAĞINDA BİR FOTOĞRAF SANATÇISI: ÇERKES KARADAĞ	233
<i>Hüseyin ÇİFTÇİ</i>	
<i>RURAL-URBAN POPULATION STRUCTURE OF THE PROVINCE OF AĞRI (1927-2016).....</i>	236
AĞRI İLİNİN KIR-KENT NÜFUS YAPISI (1927-2016).....	238
<i>Faruk KAYA</i>	
<i>AĞRI/ARARAT MOUNTAIN, ARMENIANS AND NOAH'S ARK IN THE WORKS OF WESTERN TRAVELERS (XVI.-X VIII CENTURIES).....</i>	249
BATILI SEYAHATNAMELERDE AĞRI DAĞI, ERMENİLER VE NUH'UN GEMİSİ (XVI.-XVIII. YÜZYILLAR).....	250
<i>Emrah İSTEK - Gülşen İSTEK</i>	
<i>THE GRACE OF GOD : CONVERGENCE SUBLIMITY FROM NOAH'S(AS) ARK TO AĞRI MOUNTAIN.....</i>	259
ALLAHIN LÜTFÜ: NUH'UN (as) GEMİSİNDEN AĞRI DAĞI MEKANINA KAVUŞMA YÜCELİĞİ.....	261
<i>Ebulfez EZİMLİ</i>	
<i>MEANING OF ARARAT CONCEPT OR SPECIFIC LOCATION OF ARARAT MOUNTAIN .....</i>	269
ARARAT KAVRAMININ MEDLULÜ VEYA ARARAT DAĞI'NIN SPESİFİK KONUMU.....	271
<i>Hüseyin GÜNEŞ</i>	
<i>ARARAT MOUNTAIN AND NUH FLOOD IN THE MOUNTAIN CULT IN TURKISH CULTURE .....</i>	277
TÜRK KÜLTÜRÜNDE DAĞ KÜLTÜ ÇERÇEVESİNDE AĞRI DAĞI VE NUH TUFANI.....	279
<i>Mehmet Emin BARS - Yılmaz IRMAK</i>	

<i>PROPHET NOAH IN KADI BURHANEDDİN B. MESUD OF ANI'S WORK ENİSÜ'L-KULÛB.....</i>	289
ANİ'Lİ KADI BURHANEDDİN B. MESUD'UN ENİSÜ'L-KULÛB ADLI ESERİNDE NUH PEYGAMBER.....	291
<i>Ali İPEK - Ercan CENGİZ</i>	
<i>ACCORDING TO THE SYRIAC HISTORIES PROPHET NOAH AND FLOOD .....</i>	296
SÛRYANİ TARİH KAYNAKLARINA GÖRE NUH PEYGAMBER VE TUFAN.....	298
<i>Abmet Yasin TOMAKİN</i>	
<i>NOAH AND NOAH'S ARK IN MATHNEVI.....</i>	306
MESNEVİ'DE HZ. NUH VE NUH'UN GEMİSİ.....	307
<i>Yasemin YAYLALI</i>	
<i>REJECTION OF EXCLUSIVENESS IN THE CONTEXT OF NOAH PARABLE .....</i>	314
HZ. NUH KISSASI BAĞLAMINDA SEÇKİNLİĞİN REDDİ.....	316
<i>Bayram AYHAN</i>	
<i>NUH CONSTITUTION IN THE HOLY BOOKS.....</i>	325
KUTSAL KİTAP ANLATILARINDA NUH KAVMI.....	327
<i>Selahattin ÇELİK</i>	
<i>INTERPRETATION OF THE NARRATIONS WHICH TELLS ABOUT PROPHET NOAH'S BEING THE FIRST PROPHET SENT TO EARTH.....</i>	339
HZ. NÜH'UN YERYÜZÜNE GÖNDERİLEN İLK RESÛL OLDUĞU İLE İLGİLİ RİVAYETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	340
<i>Fuat KARABULUT</i>	
KASİDE-İ NÂT-I HAZRET-İ NUH NEBİ.....	348
<i>Sait KÜÇÜK</i>	
<i>AĞRI MOUNTAIN IN TURKISH LITERATURE AND NUH'S SHIP .....</i>	350
TÜRK EDEBİYATINDA AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ	351
<i>Sebahattin YUM</i>	
<i>NEPOTISM IN THE MESSAGE OF PROPHET NOAH .....</i>	358
HZ. NUH'UN MESAJINDA AKRABA KAYIRMACILIĞI	359
<i>Zeki TAN</i>	
<i>EFFECTS OF TOURISM RECEIPTS IN TURKEY ON THE ECONOMIC GROWTH: A TIME SERIES ANALYSIS WITH STRUCTURAL BREAKS (1980-2016) .....</i>	366
TÜRKİYEDE TURİZM GELİRLERİNİN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: YAPISAL KIRILMALI BİR ZAMAN SERİSİ ANALİZİ (1980-2016)	368
<i>Kerem KARABULUT - Ömer YALÇINKAYA</i>	

<i>IN THE LIGHT OF ARCHIVES, THE SOCIAL ACTIVITIES OF THE UNITED KINGDOM AGENTS IN THE BORDURE OF HAKKARİ, VAN, AĞRI AND THE NEIGHBOR WESTERN PERSIAN VILLAGES FROM 1890 TO 1920</i>	383
BELGELER İŞİĞİNDA İNGİLİZLERİN 1890-1920 YILLARI ARASINDA HAKKARİ, VAN, AĞRI VE BU İLLERE KOMŞU İRAN BÖLGELERİNDE YAPTIĞI SOSYAL ÇALIŞMALAR	384
<i>Tabir YAŞAR</i>	
<i>STATEMENT OF BAYAZID MEBUSU ŞEVKET ON REFET PASHA (18.11. 1338 1922)</i>	389
BAYAZID MEBUSU ŞEVKET BEY'İN REFET PAŞA HAKKINDAKİ TAKRİRİ (18.11. 1338 1922)	391
<i>M. Salih MERCAN</i>	
<i>LYRICAL TRANSLATION OF AHMED-I HANT'S "MEM U ZİN" / LYRICAL TRANSLATION INTO TURKISH: NAZMÎ</i>	400
AHMED-İ HANİ'NİN "MEM U ZİN" ADLI ESERİNİN TÜRKÇEYE MANZUM ÇEVİRİSİ / TÜRKÇEYE MANZUM ÇEVİRİ: NAZMÎ	401
<i>Müzabir KILIÇ</i>	
<i>BAYEZİT-ERZURUM-TRABZON HISTORICAL TRANSIT ROAD</i>	406
BAYEZİT – ERZURUM – TRABZON TARİHİ TRANSİT YOLU	407
<i>İsmet ALPASLAN – Yasin DEĞİRMEN</i>	
<i>THE IMPORTANCE OF CITY SYMBOLS IN CREATING CITY IDENTITY: AĞRI SAMPLE</i>	414
KENT KİMLİĞİ OLUŞTURMADA KENT SEMBOLLERİNİN ÖNEMİ: AĞRI ÖRNEĞİ	416
<i>Fatih KARİP</i>	
<i>SOCIO-ECONOMIC STRUCTURE (LIFE) IN AĞRI AND İĞDIR BEFORE 1950</i>	426
AĞRI VE İĞDIR'DA 1950 ÖNCESİ SOSYO-EKONOMİK YAPI	427
<i>Nihat FALAY</i>	
<i>AGRI CITY AND İBRAHİM ÇECEN UNIVERSITY FROM THE POINT OF VIEW OF ITS OWN STUDENTS AND PEOPLE WHO LIVE IN AGRI CITY: A CASE STUDY</i>	438
AĞRI İBRAHİM ÇECEN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ VE HALKIN BAKIŞ AÇISIYLA ÜNİVERSİTE VE AĞRI KENTİ: DURUM ÇALIŞMASI	440
<i>Mehrali CALP</i>	
<i>VALUES EDUCATION IN THE POEMS OF ASHIK GAMGÜDER OF TUTAK</i>	454
TUTAKLI ÂŞIK GAMGÜDER'İN ŞİİRLERİNDE DEĞERLER EĞİTİMİ	456
<i>Yasin KILIÇ</i>	
<i>THE POETRY WORLD OF THE MAJOR OF THE DERVİSH LSNDOWNER FROM YEKMAL</i>	464
AĞRILI BİNBAŞI YEKMALLİ DERVİŞ AĞANIN ŞİİR DÜNYASI	466
<i>Abmet YILDIRIM</i>	

<i>NORTHEASTERN CULTURE SOCIAL ETHICS IN TURKULER.....</i>	<i>474</i>
KUZEYDOĞU KÜLTÜRÜNDE TÜRKÜLERDE TOPLUMSAL AHLAK	476
<i>Salih ŞAHİN</i>	
<i>EVALUATION OF THE RESULTS OF IMPLEMENTATION OF THE STATE SUBSIDIZED AGRICULTURAL INSURANCE IN AĞRI PROVINCE.....</i>	<i>481</i>
AĞRI İLİNDE DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTALARI UYGULAMA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	482
<i>Esra KADANALI - Mustafa TERİN</i>	
<i>FOLKWAYS, MORES, CUSTOMS AND TRADITIONS PERTAINING TO THE MARRIAGE CEREMONY OF THE FOLK CULTURE OF AĞRI PROVINCE FROM PAST TO PRESENT.....</i>	<i>491</i>
AĞRI İLİ HALK KÜLTÜRÜNDE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE EVLENME MERASİMİ İLE İLGİLİ ÖRF, ADET, GELENEK VE GÖRENEKLER.....	493
<i>Akıf ARSLAN</i>	
<i>THE FIGURES LEADING THE LITERARY AND SUFISTIC LIFE OF AĞRI AND THEIR EFFECTS ON SOCIO-CULTURAL ENVIRONMENT.....</i>	<i>505</i>
CUMHURİYET DÖNEMİNDE AĞRI'DA İLİM VE TASAVVUF HAYATINA YÖN VEREN ŞAHSİYETLER VE TOPLUMSAL HAYATA TESİRLERİ.....	507
<i>Abdulcebbar KAVAK</i>	
<i>REFLECTIONS OF 1957 ELECTIONS IN AĞRI ACCORDING TO THE LOCAL PRESS .....</i>	<i>513</i>
MAHALİ BASINA GÖRE AĞRI'DA 1957 SEÇİMLERİNİN YANSIMALARI	514
<i>Cengiz SUNAY - Bilal TUNÇ</i>	
<i>INVESTMENT AREAS IN AĞRI .....</i>	<i>521</i>
AĞRI'DA YATIRIM ALANLARI	522
<i>Fatma TEMELLİ</i>	
<i>SUGAR BEET PRODUCTION AND PRODUCTIVITY: AĞRI PROVINCE SAMPLE .....</i>	<i>531</i>
ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ VE VERİMLİLİĞİ: AĞRI İLİ ÖRNEĞİ.....	533
<i>Ömer ÇINAR - Yunus BUDAK</i>	
<i>THE REFLECTIONS OF THE 27th MAY 1960 MILITARY INTERVENTION ON "YAYLA" FROM THE LOCAL PRESS OF AGRİ.....</i>	<i>542</i>
27 MAYIS 1960 ASKERİ MÜDAHALESİNİN AĞRI YEREL BASININDAN YAYLA GAZETESİNE YANSIMALARI	543
<i>Figen ATABEY</i>	
<i>PROCESS OF GETTING TO MUSIC THE FOLK SONG OF AĞRI REGION.....</i>	<i>550</i>
AĞRI YÖRESİNE AİT TÜRKÜLERİN ÇOKSESİLİ MÜZİK DAĞARCIĞINA KAZANDIRILMA SÜRECİ	551
<i>Mehriban AĞAYEVA - Volkan AYDOĞAN</i>	
<i>IN THE CONTEXT OF CHANGE AND CONTINUITY TULUM PERFORMANCE IN DOĞUBAYAZIT DISTRICT OF AĞRI.....</i>	<i>554</i>
DEĞİŞİM VE SÜREKLİLİK BAĞLAMINDA AĞRI İLİ DOĞUBAYAZIT İLÇESİNDE TULUM İCRASI.....	555
<i>Memmedali MEMMEDALİYEV - Rıdvan GÜRLER</i>	

**IV. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE
NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU
18-20 EKİM 2017 - AĞRI**

**THE FOURTH INTERNATIONAL MOUNT ARARAT
AND NOAH'S ARK SYMPOSIUM
18th-20th OCTOBER 2017 - AĞRI**

YAYINI HAZIRLAYANLAR - EDITORS

Prof. Dr. OKTAY BELLİ

Prof. Dr. FARUK KAYA

Dr. İBRAHİM ÖZGÜL

VEDAT EVREN BELLİ (M.A.)

**IV. ULUSLARARASI
AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU
18-20 EKİM 2017 - AĞRI**

**THE FOURTH INTERNATIONAL
MOUNT ARARAT AND NOAH'S ARK SYMPOSIUM
18th-20th OCTOBER 2017 - AĞRI**

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı Valiliği, İbrahim Çeçen Vakfı ve Belli Eğitim Kültür Tarihi ve Arkeoloji Araştırma Merkezi'nin (BEKAM), Organizasyonu ile Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Kültür ve Kongre Merkezi'nin Selçuklu ve Anadolu Salonlarında gerçekleştirilmiştir.

Yayın Hakları

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Mizanpaj

Mehmet SEÇER

Ön Kapak Fotoğrafi

Büyük ve Küçük Ağrı Dağı

Arka Kapak Fotoğrafi

Ağrı Dağı'nın Eteğinde Hz. Nuh'un Gemisi Olduğuna İnanılan Doğal Kalıntı

Kapak Tasarımı ve Uygulama

Emre YAZICIOĞLU

Sorumlu Editör

Prof. Dr. Oktay BELLİ

Düzeltili

Güzin Sühran BELLİ

Baskı ve Cilt

Zafer Medya

Yenikapı Cd. Eski Cezaevi Karşısı, No:1 Yakutiye - ERZURUM

Tel: 0442 234 22 85 Fax: 0442 233 69 52 e-posta: zafergrafikofset@hotmail.com

Baskı Tesisleri

1. Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Cd. No: 7 Aziziye - ERZURUM

Sertifika No: 17266

İlk Basım, Ağustos 2018 - ERZURUM

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Yayını, No: 21
Belli Eğitim Kültür Tarih ve Arkeoloji Araştırma Merkezi Yayını, No: 7
Ağrı Valiliği Yayını, No: 2

ISBN: 978-605-817-1138

Kitapta Yer Alan Makalelerin Her Türlü Bilimsel ve Yasal Sorumluluğu, Yazarlarına Aittir.
Kitapta Yer Alan Görsel Malzemelerin Çok Büyük Bir Kısmı, Yazarları Tarafından Sağlanmıştır.

DÜZENLEME KURULU / ORGANIZATION BOARD

Prof. Dr. Abdulhalik KARABULUT

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörü - Rectorate of Ağrı İbrahim Çeçen University

Süleyman ELBAN

Ağrı Valisi - Governor of Ağrı

Prof. Dr. Oktay BELLİ

*Belli Eğitim Kültür Tarihi ve Arkeoloji Araştırma Merkezi Müdürü
Director of Belli Education and Cultural History and Archaeological Research Center*

Prof. Dr. Faruk KAYA

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektör Yardımcısı - Deputy Rectorate of Ağrı İbrahim Çeçen University

Prof. Dr. Önder ŞİMŞEK

Dr. İbrahim ÖZGÜL

Ebu Muhsin BULUT

Vedat Evren BELLİ (M.A.)

DANIŞMA KURULU / EDITORIAL ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Kerem KARABULUT

Prof. Dr. Faruk KAYA

Prof. Dr. Önder ŞİMŞEK

Prof. Dr. Adem YERİNDE

Prof. Dr. Gökhan BAYRAKTAR

Prof. Dr. İsmail HACIYEV

Prof. Dr. İsa Habıbbeyli AKBAROĞLU

Prof. Dr. Veli BAŞSELİYEV

Prof. Dr. Ramazan ŞEŞEN

Prof. Dr. Ali KAFKASYALI

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Oktay BELLİ

(Yayın Kurulu Başkanı - Editör in Chief)

Prof. Dr. Faruk KAYA

Prof. Dr. Nihat FALAY

Prof. Dr. Metin TUNCEL

Doç. Dr. Alperen KAYSERİLİ

Doç. Dr. Yakup KARATAŞ

Dr. İbrahim ÖZGÜL

Dr. Şahabettin ÖZTÜRK

İsmet ALPASLAN

Sait KÜÇÜK

BİLİM KURULU / ADVISORY COMMITTEE

Prof. Dr. Abdurrahman ACAR	Prof. Dr. Ali İPEK
Prof. Dr. Özdemir ADIZEL	Prof. Dr. Gudret İSMAILZADE
Prof. Dr. Galip AKIN	Prof. Dr. İsa HABİBBEYLİ
Prof. Dr. Veli ALİYEY	Prof. Dr. İsmail HACIYEV
Prof. Dr. Hakkı ALMA	Prof. Dr. Harald HAUPTMANN
Prof. Dr. Kenan ARINÇ	Prof. Dr. Barbara HELWING
Prof. Dr. M. Beşir AŞAN	Prof. Dr. Ali KAFKASYALI
Prof. Dr. Veli BAKHŞALİYEY	Prof. Dr. Abdulhalik KARABULUT
Prof. Dr. Abdulhalik BAKIR	Prof. Dr. Kerem KARABULUT
Prof. Dr. Fahriye BAYRAM	Prof. Dr. Nakış KARAMAĞARALI
Prof. Dr. Oktay BELLİ	Prof. Dr. Andreas Müller KARPE
Prof. Dr. Mehmet Ali BEYHAN	Prof. Dr. Faruk KAYA
Prof. Dr. Yüksel BİNGÖL	Prof. Dr. Zeki KODAY
Prof. Dr. Gönül CANTAY	Prof. Dr. Saliha KODAY
Prof. Dr. Alpaslan CEYLAN	Prof. Dr. Enver KONUKÇU
Prof. Dr. Salim CÖHCE	Prof. Dr. Stephan KROLL
Prof. Dr. Süleyman ÇİĞDEM	Prof. Dr. Vachtang LICHELI
Prof. Dr. Altan ÇİLİNGİROĞLU	Prof. Dr. Vedat ONAR
Prof. Dr. Yaşar ÇORUHLU	Prof. Dr. Ahmet ÖZBEK
Prof. Dr. Bahattin DARTMA	Prof. Dr. Antonio SAGONA
Prof. Dr. Orhan DENİZ	Prof. Dr. Elfina SIBGATULLİNA
Prof. Dr. Şefket DÖNMEZ	Prof. Dr. Andreas SCHACHNER
Prof. Dr. Neslihan DURAK	Prof. Dr. Hacıfahreddin SEFERLİ
Prof. Dr. Çiğdem DÜRÜŞKEN	Prof. Dr. Abbas SEYİDOV
Prof. Dr. Merabi DZNELADZE	Prof. Dr. Hasbi SOYLU
Prof. Dr. Necmettin ELMASTAŞ	Prof. Dr. Ramazan ŞEŞEN
Prof. Dr. Nihat FALAY	Prof. Dr. Metin TUNCEL
Prof. Dr. Marcella FRANGIPANI	Prof. Dr. Selçuk URAL
Prof. Dr. Cafer GIYASI	Prof. Dr. Naile VELİHANLI
Prof. Dr. Şakir GÖZÜTOK	Prof. Dr. Hüseyin YALÇIN
Prof. Dr. Uğur GÜLLÜLÜ	Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ
Prof. Dr. Eser GÜLTEKİN	Prof. Dr. Abdülkadir YUVALI
Prof. Dr. Hamza GÜNDOĞDU	Prof. Dr. İsa YÜCEER
Prof. Dr. Mehmet İNBAŞI	Prof. Dr. Mehmet ZAMAN

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

ÖNSÖZ.....	11
ÖNSÖZ.....	13
SUNUŞ.....	15
<i>AĞRI – PATNOS – LİÇ (YALÇINKAYA) URARTU BRONZE AND SILVER WARE TREASURE .....</i>	<i>17</i>
AĞRI – PATNOS – LİÇ (YALÇINKAYA) URARTU BRONZ VE GÜMÜŞ EŞYA DEFİNESİ	19
<i>Oktay BELLİ – Ayhan YARDIMCIEL – K. Zeynel Abidin YAŞLI</i>	
<i>IMPORTANCE OF THE SETTLEMENT KIZKALE AND HIS NECROPOLIS IN STUDYING OF THE PAINTED CERAMICS CULTURE OF AZERBAIJAN AND EAST ANATOLIA.....</i>	<i>35</i>
KIZ KALESİ YERLEŞMESİ VE NEKROPOLÜNÜN DOĞU ANADOLU VE AZERBAYCAN BOYALI KAPLAR KÜLTÜRÜNÜN ARAŞTIRILMASINDA ÖNEMİ.....	39
<i>Veli BAKHSHALİYEV – Hilary GOPNIK – Lauren RISTVET</i>	
<i>FEATURES OF GOAT DESIGNS IN GEMİKAYA ROCK DRAWINGS AND THEIR PARALLELS IN EAST ANATOLIA .....</i>	<i>43</i>
GEMİKAYA TASVİRLERİNDEKİ KEÇİ RESİMLERİNİN ÖZELLİKLERİ VE ŞARKI ANADOLU PARALELLERİ.....	45
<i>Fizze QULİYEVA</i>	
<i>ORNAMENTAL FEATURES OF THE CALCOLITHIC CERAMICS OF NAKHCHIVAN AND EASTERN ANATOLIA.....</i>	<i>50</i>
NAHÇIVAN VE DOĞU ANADOLU’NUN KALKOLİTİK SERAMİĞİNİN ORNAMENT (SÜS) HUSUSİYETLERİ	51
<i>Zeyneb GULİYEVA</i>	
<i>MIDDLE BRONZE AGE CULTURE OF AĞRI-DOĞUBEYAZIT REGION IN THE LIGHT OF ARCHAEOLOGICAL SURFACE SURVEY.....</i>	<i>58</i>
ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMALARI IŞIĞINDA AĞRI- DOĞUBAYAZIT BÖLGESİ’NİN ORTA TUNÇ ÇAĞI KÜLTÜRÜ.....	59
<i>Ayhan YARDIMCIEL – Emine GİZLENCİ</i>	
<i>AN EARLY IRON AGE FORTRESS ON İĞDIR PLAIN: LUHIUNE .....</i>	<i>64</i>
İĞDIR OVASI’NDA BİR ERKEN DEMİR ÇAĞI KALESİ : LUHIUNE	65
<i>Vedat Evren BELLİ</i>	
<i>AHMED-İ HANİ LIBRARY (TRAIN STATION BUILDING).....</i>	<i>69</i>
AHMED-İ HANİ KÜTÜPHANESİ (TREN GAR BİNASI).....	70
<i>Şahabettin ÖZTÜRK</i>	
<i>AHMED-İ HANİ CITY MUSEUM (MADRASA AND HOUSE).....</i>	<i>77</i>
AHMED-İ HANİ KENT MÜZESİ (MERDRESE VE EV).....	78
<i>Şahabettin ÖZTÜRK – Vedat Evren BELLİ</i>	

<i>A LONG JOURNEY ON THE TRACK OF NOAH'S ARK</i>	84
NUH'UN GEMİSİ İZİNDE UZUN BİR YOLCULUK	85
<i>Ebu Muhsin BULUT</i>	
<i>NOAH AND NOAH'S ARK IN THE WORKS MINLATURES CONTAINING CHRISTIANISM DOCTRINE (BETWEEN 9th AND 15th CENTURY)</i>	90
HİRİSTİYANLIK ÖĞRETİLERİNİ İÇEREN ESERLERDEKİ MİNYATÜRLERDE HZ. NUH VE NUH'UN GEMİSİ (9. VE 15.YY. ARASI)	91
<i>Emrah İSTEK - Gülşen İSTEK</i>	
<i>THE PRODUCTION AND TRADE OF ROCK SALT AND THE PLACE OF SALT IN FOLK LITERATURE IN THE MOUNT ARARAT REGION</i>	102
AĞRI DAĞI BÖLGESİNDE KAYATUZU ÜRETİMİ, TİCARETİ VE TUZUN HALK EDEBİYATINDAKİ YERİ	113
<i>Oktay BELLİ - Güzin Sühran BELLİ</i>	
<i>MORPHOMETRIC ANALYSIS OF MOUNT ARARAT (AĞRI)</i>	124
AĞRI DAĞI'NIN (ARARAT) MORFOMETRİK ANALİZLERİ	126
<i>Vedat AVCI - Murat SUNKAR - Ahmet TOPRAK</i>	
<i>OVERVIEW OF MINING ACTIVITIES IN THE DISTRICT OF (BAYEZİD) AĞRI SANJAK IN THE OTTOMAN PERIOD</i>	133
OSMANLI DÖNEMİ (BAYEZİD) AĞRI SANCAĞI HAVALİSİNDEKİ MADENCİLİK FAALİYETLERİNE GENEL BAKIŞ	135
<i>Durmuş Volkan KARABOĞA</i>	
<i>MINERALOGICAL-CHEMICAL AND PHYSICAL PROPERTIES OF PELOIDS USED IN SPAS AROUND OF DİYADİN (AĞRI): AVAILABILITY IN PELOOTHERAPY</i>	144
DİYADİN (AĞRI) YÖRESİ KAPLICALARINDA KULLANILAN ÇAMURLARIN MİNERALojİK-KİMYASAL VE FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ: PELOTERAPİDE KULLANILABİLİRLİĞİ	146
<i>Muazzez ÇELİK KARAKAYA - Necati KARAKAYA</i>	
<i>AMPHIBIAN AND REPTILIAN BIODIVERSITY OF ARARAT MOUNTAIN AND NEAR ENVIRONMENT</i>	154
AĞRI DAĞI VE YAKIN ÇEVRESİNİN KURBAĞA VE SÜRÜNGEN BİYOÇEŞİTLİLİĞİ	156
<i>Mehmet Zülfü YILDIZ - Naşit İGÇİ - Babadır AKMAN - Bayram GÖÇMEN</i>	
<i>THE ORIGIN AND MEANING OF THE NAME ARARAT</i>	165
ARARAT ADININ KÖKENİ VE ANLAMI	172
<i>Oktay BELLİ</i>	
<i>SIGNIFICANCE OF HISTORICAL AND CULTURAL VALUES IN DEVELOPMENT OF DOĞHUBAYEZİD CITY TOURISM</i>	179
DOĞUBAYAZIT ŞEHİRİNİN TURİZM YÖNÜNDE KALKINMASINDA TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN ÖNEMİ	189
<i>Cengiz ÇELİK</i>	

<i>ABDİGÖR (BLIND ABDI) MEATBALLS: ANATOLIA'S OLDEST DIET FOOD.....</i>	199
ANADOLU'NUN EN ESKİ DİYET YEMEĞİ: ABDİGÖR (KÖR ABDİ) KÖFTESİ	203
<i>Güzin Sübran BELLİ - Oktay BELLİ</i>	
<i>THE IMAGE OF THE FLOOD OF NOAH'S DAY IN THE ILLUSTRATED OCTATEUCH MANUSCRIPT FROM THE MIDDLE BYZANTINE PERIOD.....</i>	207
ORTA BİZANS DÖNEMİ RESİMLİ OKTATEUKH EL YAZMASINDA NUH TUFANI İMGESİ	209
<i>Necla KAPLAN</i>	
<i>AN EVALUATION ON BAYEZİD GOVERNER, MAHMUT PASHA'S, RELATIONS WITH THE HEADQUARTERS .....</i>	223
BAYEZİD MUTASARRIFI MAHMUT PAŞANIN MERKEZLE İLİŞKİLERİ HAKKINDA BİR DEĞERLENDİRME.....	225
<i>İbrahim ÖZGÜL - Ersin KIRCA</i>	
<i>A PHOTOGRAPH ART IN KARS AND AĞRI. ÇERKES KARADAĞ .....</i>	231
KARS VE AĞRI TOPRAĞINDA BİR FOTOĞRAF SANATÇISI: ÇERKES KARADAĞ	233
<i>Hüseyin ÇİFTÇİ</i>	
<i>RURAL-URBAN POPULATION STRUCTURE OF THE PROVINCE OF AĞRI (1927-2016).....</i>	236
AĞRI İLİNİN KIR-KENT NÜFUS YAPISI (1927-2016).....	238
<i>Faruk KAYA</i>	
<i>AĞRI/ARARAT MOUNTAIN, ARMENIANS AND NOAH'S ARK IN THE WORKS OF WESTERN TRAVELERS (XVI.-X VIII CENTURIES).....</i>	249
BATILI SEYAHATNAMELERDE AĞRI DAĞI, ERMENİLER VE NUH'UN GEMİSİ (XVI.-XVIII. YÜZYILLAR).....	250
<i>Emrah İSTEK - Gülşen İSTEK</i>	
<i>THE GRACE OF GOD : CONVERGENCE SUBLIMITY FROM NOAH'S(AS) ARK TO AĞRI MOUNTAIN.....</i>	259
ALLAHIN LÜTFÜ: NUH'UN (as) GEMİSİNDEN AĞRI DAĞI MEKANINA KAVUŞMA YÜCELİĞİ.....	261
<i>Ebulfez EZİMLİ</i>	
<i>MEANING OF ARARAT CONCEPT OR SPECIFIC LOCATION OF ARARAT MOUNTAIN .....</i>	269
ARARAT KAVRAMININ MEDLULÜ VEYA ARARAT DAĞI'NIN SPESİFİK KONUMU.....	271
<i>Hüseyin GÜNEŞ</i>	
<i>ARARAT MOUNTAIN AND NUH FLOOD IN THE MOUNTAIN CULT IN TURKISH CULTURE .....</i>	277
TÜRK KÜLTÜRÜNDE DAĞ KÜLTÜ ÇERÇEVESİNDE AĞRI DAĞI VE NUH TUFANI.....	279
<i>Mehmet Emin BARS - Yılmaz IRMAK</i>	

<i>PROPHET NOAH IN KADI BURHANEDDİN B. MESUD OF ANI'S WORK ENİSÜ'L-KULÛB.....</i>	289
ANİ'Lİ KADI BURHANEDDİN B. MESUD'UN ENİSÜ'L-KULÛB ADLI ESERİNDE NUH PEYGAMBER.....	291
<i>Ali İPEK - Ercan CENGİZ</i>	
<i>ACCORDING TO THE SYRIAC HISTORIES PROPHET NOAH AND FLOOD .....</i>	296
SÛRYANİ TARİH KAYNAKLARINA GÖRE NUH PEYGAMBER VE TUFAN.....	298
<i>Abmet Yasin TOMAKİN</i>	
<i>NOAH AND NOAH'S ARK IN MATHNEVI.....</i>	306
MESNEVİ'DE HZ. NUH VE NUH'UN GEMİSİ.....	307
<i>Yasemin YAYLALI</i>	
<i>REJECTION OF EXCLUSIVENESS IN THE CONTEXT OF NOAH PARABLE .....</i>	314
HZ. NUH KISSASI BAĞLAMINDA SEÇKİNLİĞİN REDDİ.....	316
<i>Bayram AYHAN</i>	
<i>NUH CONSTITUTION IN THE HOLY BOOKS.....</i>	325
KUTSAL KİTAP ANLATILARINDA NUH KAVMI.....	327
<i>Selahattin ÇELİK</i>	
<i>INTERPRETATION OF THE NARRATIONS WHICH TELLS ABOUT PROPHET NOAH'S BEING THE FIRST PROPHET SENT TO EARTH.....</i>	339
HZ. NÜH'UN YERYÜZÜNE GÖNDERİLEN İLK RESÛL OLDUĞU İLE İLGİLİ RİVAYETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	340
<i>Fuat KARABULUT</i>	
KASİDE-İ NÂT-I HAZRET-İ NUH NEBİ.....	348
<i>Sait KÜÇÜK</i>	
<i>AĞRI MOUNTAIN IN TURKISH LITERATURE AND NUH'S SHIP .....</i>	350
TÜRK EDEBİYATINDA AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ	351
<i>Sebahattin YUM</i>	
<i>NEPOTISM IN THE MESSAGE OF PROPHET NOAH .....</i>	358
HZ. NUH'UN MESAJINDA AKRABA KAYIRMACILIĞI	359
<i>Zeki TAN</i>	
<i>EFFECTS OF TOURISM RECEIPTS IN TURKEY ON THE ECONOMIC GROWTH: A TIME SERIES ANALYSIS WITH STRUCTURAL BREAKS (1980-2016) .....</i>	366
TÜRKİYEDE TURİZM GELİRLERİNİN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: YAPISAL KIRILMALI BİR ZAMAN SERİSİ ANALİZİ (1980-2016)	368
<i>Kerem KARABULUT - Ömer YALÇINKAYA</i>	

<i>IN THE LIGHT OF ARCHIVES, THE SOCIAL ACTIVITIES OF THE UNITED KINGDOM AGENTS IN THE BORDURE OF HAKKARİ, VAN, AĞRI AND THE NEIGHBOR WESTERN PERSIAN VILLAGES FROM 1890 TO 1920</i>	383
BELGELER İŞİĞİNDA İNGİLİZLERİN 1890-1920 YILLARI ARASINDA HAKKARİ, VAN, AĞRI VE BU İLLERE KOMŞU İRAN BÖLGELERİNDE YAPTIĞI SOSYAL ÇALIŞMALAR	384
<i>Tabir YAŞAR</i>	
<i>STATEMENT OF BAYAZID MEBUSU ŞEVKET ON REFET PASHA (18.11. 1338 1922)</i>	389
BAYAZID MEBUSU ŞEVKET BEY'İN REFET PAŞA HAKKINDAKİ TAKRİRİ (18.11. 1338 1922)	391
<i>M. Salih MERCAN</i>	
<i>LYRICAL TRANSLATION OF AHMED-I HANT'S "MEM U ZİN" / LYRICAL TRANSLATION INTO TURKISH: NAZMÎ</i>	400
AHMED-İ HANİ'NİN "MEM U ZİN" ADLI ESERİNİN TÜRKÇEYE MANZUM ÇEVİRİSİ / TÜRKÇEYE MANZUM ÇEVİRİ: NAZMÎ	401
<i>Müzeabir KILIÇ</i>	
<i>BAYEZİT-ERZURUM-TRABZON HISTORICAL TRANSIT ROAD</i>	406
BAYEZİT – ERZURUM – TRABZON TARİHİ TRANSİT YOLU	407
<i>İsmet ALPASLAN – Yasin DEĞİRMEN</i>	
<i>THE IMPORTANCE OF CITY SYMBOLS IN CREATING CITY IDENTITY: AĞRI SAMPLE</i>	414
KENT KİMLİĞİ OLUŞTURMADA KENT SEMBOLLERİNİN ÖNEMİ: AĞRI ÖRNEĞİ	416
<i>Fatih KARİP</i>	
<i>SOCIO-ECONOMIC STRUCTURE (LIFE) IN AĞRI AND İĞDIR BEFORE 1950</i>	426
AĞRI VE İĞDIR'DA 1950 ÖNCESİ SOSYO-EKONOMİK YAPI	427
<i>Nihat FALAY</i>	
<i>AGRI CITY AND İBRAHİM ÇECEN UNIVERSITY FROM THE POINT OF VIEW OF ITS OWN STUDENTS AND PEOPLE WHO LIVE IN AGRI CITY: A CASE STUDY</i>	438
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ VE HALKIN BAKIŞ AÇISIYLA ÜNİVERSİTE VE AĞRI KENTİ: DURUM ÇALIŞMASI	440
<i>Mehrali CALP</i>	
<i>VALUES EDUCATION IN THE POEMS OF ASHIK GAMGÜDER OF TUTAK</i>	454
TUTAKLI ÂŞIK GAMGÜDER'İN ŞİİRLERİNDE DEĞERLER EĞİTİMİ	456
<i>Yasin KILIÇ</i>	
<i>THE POETRY WORLD OF THE MAJOR OF THE DERVİSH LSNDOWNER FROM YEKMAL</i>	464
AĞRILI BİNBAŞI YEKMALLİ DERVİŞ AĞANIN ŞİİR DÜNYASI	466
<i>Abmet YILDIRIM</i>	

<i>NORTHEASTERN CULTURE SOCIAL ETHICS IN TURKULER</i>	474
KUZEYDOĞU KÜLTÜRÜNDE TÜRKÜLERDE TOPLUMSAL AHLAK	476
<i>Salih ŞAHİN</i>	
<i>EVALUATION OF THE RESULTS OF IMPLEMENTATION OF THE STATE SUBSIDIZED AGRICULTURAL INSURANCE IN AĞRI PROVINCE</i>	481
AĞRI İLİNDE DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTALARI UYGULAMA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	482
<i>Esra KADANALI - Mustafa TERİN</i>	
<i>FOLKWAYS, MORES, CUSTOMS AND TRADITIONS PERTAINING TO THE MARRIAGE CEREMONY OF THE FOLK CULTURE OF AĞRI PROVINCE FROM PAST TO PRESENT</i>	491
AĞRI İLİ HALK KÜLTÜRÜNDE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE EVLENME MERASİMİ İLE İLGİLİ ÖRF, ADET, GELENEK VE GÖRENEKLER	493
<i>Akıf ARSLAN</i>	
<i>THE FIGURES LEADING THE LITERARY AND SUFISTIC LIFE OF AĞRI AND THEIR EFFECTS ON SOCIO-CULTURAL ENVIRONMENT</i>	505
CUMHURİYET DÖNEMİNDE AĞRI'DA İLİM VE TASAVVUF HAYATINA YÖN VEREN ŞAHSİYETLER VE TOPLUMSAL HAYATA TESİRLERİ	507
<i>Abdulcebbar KAVAK</i>	
<i>REFLECTIONS OF 1957 ELECTIONS IN AĞRI ACCORDING TO THE LOCAL PRESS</i>	513
MAHALİ BASINA GÖRE AĞRI'DA 1957 SEÇİMLERİNİN YANSIMALARI	514
<i>Cengiz SUNAY - Bilal TUNÇ</i>	
<i>INVESTMENT AREAS IN AĞRI</i>	521
AĞRI'DA YATIRIM ALANLARI	522
<i>Fatma TEMELLİ</i>	
<i>SUGAR BEET PRODUCTION AND PRODUCTIVITY: AĞRI PROVINCE SAMPLE</i>	531
ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ VE VERİMLİLİĞİ: AĞRI İLİ ÖRNEĞİ	533
<i>Ömer ÇINAR - Yunus BUDAK</i>	
<i>THE REFLECTIONS OF THE 27th MAY 1960 MILITARY INTERVENTION ON "YAYLA" FROM THE LOCAL PRESS OF AĞRI</i>	542
27 MAYIS 1960 ASKERİ MÜDAHALESİNİN AĞRI YEREL BASININDAN YAYLA GAZETESİNE YANSIMALARI	543
<i>Figen ATABEY</i>	
<i>PROCESS OF GETTING TO MUSIC THE FOLK SONG OF AĞRI REGION</i>	550
AĞRI YÖRESİNE AİT TÜRKÜLERİN ÇOKSESİLİ MÜZİK DAĞARCIĞINA KAZANDIRILMA SÜRECİ	551
<i>Mehriban AĞAYEVA - Volkan AYDOĞAN</i>	
<i>IN THE CONTEXT OF CHANGE AND CONTINUITY TULUM PERFORMANCE IN DOĞUBAYAZIT DISTRICT OF AĞRI</i>	554
DEĞİŞİM VE SÜREKLİLİK BAĞLAMINDA AĞRI İLİ DOĞUBAYAZIT İLÇESİNDE TULUM İCRASI	555
<i>Memmedali MEMMEDALİYEV - Rıdvan GÜRLER</i>	

ÖNSÖZ

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi olarak, Ağrı Valiliği ve Belli Eğitim Kültür Tarih ve Arkeoloji Araştırma Merkezi (*BEKAM*), İbrahim Çeçen Vakfı ve SERKA ile birlikte ***“IV Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh’un Gemisi Sempozyumu”nu*** düzenlemekten ve siz değerli bilim insanları ve araştırmacıları bir araya getirmekten çok büyük bir mutluluk duymaktayım.

Ağrı ili turistik değerleri bakımından zengin bir potansiyele sahip olmasına rağmen özellikle Doğubayazıt ilçesi sınırları içerisinde bulunan ve kutsal kitaplarda yer almış Büyük ve Küçük Ağrı dağları, Meteor Çukuru, bugünkü şehrin güneyinde ve daha yüksek bir konumda olan Eski Doğubayazıt şehri ve bu şehrin dokusu içinde kalan İshak Paşa Sarayı, Doğubayazıt Kalesi ve Ahmed-î Hani Türbesi ile Gürbulak Oluğu’ndaki Üzengili köyünün güneyinde ve sınır kuşağı üzerindeki bir sahada Nuh’un Gemisi olduğu sanılan doğal yapı ve yine bu çevrede bulunduğu iddia edilen Nuh’un kayıp kenti Naxuan ile tanınmaktadır.

Türkiye’nin en yüksek dağı (5137 m.) olan Ağrı Dağı; heybetli oluşu, dağcılık yönünden tatmin edici olması ve monoteist dinlerde önemli bir yerinin bulunması nedeniyle bütün dünyada kendisi kadar yüksek ve hatta kendinden çok daha yüksek dağlardan daha fazla bilinmektedir. Bundan dolayı batılı bilim insanları bu dağın önemini Güney Afrika’nın elması ne kadar değerli ise Türkiye’nin Ağrı Dağı’da o kadar değerlidir şeklinde ifade etmektedirler.

Eski çağlardan günümüze kadar güncelliğini ve gizemini koruyan nadir olaylardan biri de, hiç kuşkusuz ki Nuh Tufanı ve tufan sonucu geminin içindekilerle birlikte nerede karaya oturduğudur. Üç büyük semavi dini temsil eden kutsal kitaplar Tevrat, İncil ve Kuran-ı Kerim yanında, Eski Çağlarca yaşamış olan önemli kültürlerin hepsinde karşımıza çıkan büyük tufan - Nuh tufanı hakkında antik kaynaklardan modern bilime değin çeşitli görüşler ortaya atılmış ve geminin nerede olduğu konusu ve bulunması için her dönem çok çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Ağrı Dağı pek çok insanın düşüncesinde Nuh’un gemisi ve tufan ile özdeşleşmiştir.

Ağrı ili olarak insanlık tarihinin tartışmasız en önemli destanlarından birine ev sahipliği yaptığımız halde, ne yazık ki bu büyük fırsatı ve potansiyeli günümüze kadar gereği gibi değerlendirememişiz, üniversite olarak 2003 yılından bu yana Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumlarını düzenlemedeki amacımız; Özellikle inanç turizmi açısından büyük bir potansiyele sahip olan Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi ile ilgili araştırmalar yapan bilim insanlarını bir araya getirip bu konunun her yönüyle irdelenmesini sağlamak, bu potansiyeli harekete geçirecek ve yöreyi canlandıracak inanç turizmine yönelik alt yapı ve tanıtım çalışmalarına öncülük yapmak, katkı sunmaktır.

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi olarak biz bunu başarabilirsek; büyük tufandan sonra Hz. Nuh'un Gemisi'nin bu dağın üzerine oturduğu inancı nedeniyle, çok sayıda şiir, mani, öykü, atasözü ve efsaneye konu olan Ağrı Dağı'nı dünyanın en çok ziyaret edilen yerlerinden biri haline getirebilir, bacasız sanayi olarak tanımlanan turizm sayesinde ülke ve bölge ekonomisine büyük bir girdi sağlayabiliriz.

Bizler Anadolu Medeniyetlerinin varisleri olduğumuza göntülden inanıyor; kendi değerlerimizi terk etmeden, evrensel değerleri ıskalamadan, dengeli bir yol haritası oluşturmak istiyoruz. Çalışmalarımızın temelindeki bu anlayış bizim amaç ve hedeflerimizi teşkil etmektedir. Sosyal Bilimler sahasında bilgi, düşünce ve görüş birikimine, akışına ve paylaşımına vesile olacağına yürekten inandığım 100'ün üzerinde yerli ve yabancı katılımcıyla gerçekleştirdiğimiz bu sempozyumumuzda sunulan ilmi ve akademik tebliğleri toplamış olduğumuz kitabımızdan okuyabilirsiniz.

Sempozyumun düzenlenmesinde ve başarılı bir şekilde gerçekleşmesinde Üniversitemizin Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Faruk Kaya ve Belli Eğitim Kültür Tarih Arkeoloji Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Dr. Oktay Belli'nin büyük katkısı olmuştur. Kendilerine çok teşekkür ederim. Sempozyumda sunulan bildirilerin kitaplaşması için Serhat Kalkınma Ajansı'nda (*SERKA*) ödenek ayırtan Ağrı Valisi Sayın Süleyman Elban'a minnettarım.

"IV Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu" kitabının Erzurum şehrinde Zafer Ofset tesislerindeki Baskısı sırasında, kendi maddi imkanlarıyla İstanbul'dan gelecek bizzat matbaada çalışan Prof. Dr. Oktay Belli'nin gayretleri, hemen her türlü övgünün üzerindedir. Bilimsel sorumluluk ve değerli katkılarından dolayı Prof. Dr. Oktay Belli'ye Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi adına sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

En büyük dileğimiz, 2019 yılı içinde *"V Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu"*nun Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nde düzenlenmesidir.

Prof. Dr. Abdulhalik KARABULUT

Rektör

ÖNSÖZ

Anadolu coğrafyasının en görkemli ve yüksek engebesi olan Büyük Ağrı Dağı'na (5137 m.) ev sahipliği yapan Ağrı ilimiz, şehrin adım da, Ağrı Dağı'ndan almanın gurur ve kıvancını yaşamaktadır.

Kutsal kitaplara konu olan Ağrı Dağı, oldukça geniş bir coğrafi bölgeye yayılmakta ve bu coğrafi bölgelerin köklü kültürünü bünyesinde barındırmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti toprakları içinde bulunan Büyük ve Küçük Ağrı Dağları, günümüzde Ermenistan, Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti ve İran Devleti ile sınır komşuluğu yapmaktadır.

Türklerin 1000 yıldan beri Kuzeydoğu Anadolu coğrafyasında birlikte yaşadığı Ağrı Dağı, Türk Kültürünün de ayrılmaz bir parçası olmuştur. Aynı zamanda evrensel kültür değerlerine sahip olan Ağrı Dağı, yüzlerce yıldan beri bölgede yaşayan insanların tarih, arkeoloji, sanat tarihi, coğrafya, dil ve edebiyat, teoloji, iktisat, turizm, spor, müzik, folklor, geleneksel mutfak kültürü ve yemeklerine damgasını vurmuştur.

İranlılar, Ağrı Dağı'nı "*Nub'un Dağı*" anlamına gelen "*Kub-i Nub*" olarak adlandırmıştır. Araplar, Büyük Ağrı Dağı'na "*Cebel'ul Haris*", Küçük Ağrı Dağı'na ise "*Cebel'ul Huveyris*" demişlerdir. Tüm batılı seyyah, araştırmacı ve coğrafyacılar da, Ağrı Dağı'nı "Ararat" olarak adlandırmıştır.

Türkler, 16 Ağustos 1064 yılında ünlü Ani şehri ve kalesini fethedip Anadolu içlerine girdiklerinde, bu yüce dağa hayran olmuş ve bu ulu dağı "*Agr Dağ*" ya da "*Eğri Dağı*" olarak adlandırmıştır. Bilindiği gibi "*Agr Dağ*" ya da "*Ağrı Dağı*", Yakut Dili'nde "*Kocaman*", ya da "*Tanrı*" anlamına gelmektedir. Yaklaşık 1000 yıldan beri Türkler tarafından "*Ağrı Dağı*" olarak adlandırılan bu yüce dağ, hem Anadolu'nun, hem de Türk Dünyası'nın efsanelere konu olan en görkemli dağıdır.

18-20 Ekim 2017 tarihleri arasında “*IV Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh’un Gemisi Sempozyumu*”nun Ağrı ilinde ve Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesinde düzenlenmesi, Anadolu ve Türk Dünyası için çok büyük bir önem taşımaktadır.

Sempozyumda, tarih, arkeoloji, coğrafya, sanat tarihi, dil ve edebiyat, teoloji, iktisat, turizm, madencilik tarihi, spor, müzik, folklor, geleneksel mutfak kültürü ve yemekleri konusunda sunulan birbirinden değerli bildiriler, Ağrı Dağı ve Kuzeydoğu Anadolu bölgesinin bilim, sanat ve kültürüne çok büyük bir katkı sağlamaktadır.

“*IV Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh’un Gemisi Sempozyumu*”nu düzenleyen Ağrı Valiliği, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Abdülhalik Karabulut, Belli Eğitim Kültür Tarih ve Arkeoloji Araştırma Merkezi (*BEKAM*), Sempozyum Düzenleme Kurulu ve emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

“*IV Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh’un Gemisi Sempozyumu*”na sunulan bildiri metinlerinin kitap olarak basılmasını sağlayan *Serhat Kalkınma Ajansı’na (SERKA)*, kitabın başarılı bir şekilde basılması için büyük bir özveriyle çalışarak emek harcayan sorumlu editör Prof. Dr. Oktay Belli’ye, Ağrı Valiliği adına çok teşekkür ederim.

Ağrı ilimize modern ve çağdaş bir kent kimliği kazandırmak için, ilimizde “*Ağrı Dağı ve Nuh’un Gemisi Müzesi*” kurma çalışmalarımız devam etmektedir. Bu güne kadar Ağrı ili, ilçeleri ve köylerinden Erzurum, Van, Kars ve Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi’ne geçici olarak götürülen yüzlerce arkeolojik eseri tekrar geri getirmek istiyoruz. Arkeolojik eserlerin, bölgenin tarih, kültür ve arkeolojisini yansıtan kendi topraklarında sergilenmesi en büyük amacımızdır. Eğer arkeolojik eserleri Ağrı ilinde kuracağımız müzede sergileyemezsek, bölgenin arkeolojisi ve Eski Çağ tarihi çok eksik kalır.

Bir başka önemli dileğimiz, 2019 yılı içinde “*V. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh’un Gemisi Sempozyumu*”nun Ağrı ilimizde ve Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi’nde düzenlenmesi, yurt içi ve yurt dışından birçok bilim insanının sempozyumuna katılmasıdır. Bu sayede inanç turizminin canlandırılarak bölge ekonomisine katkı yapmasını sağlamaktır.

Süleyman ELBAN

Ağrı Valisi

IV. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu'na katılan bilim insanı ve araştırmacıların toplu hatıra fotoğrafı

SUNUŞ

18-20 Ekim 2017 tarihleri arasında, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı Valiliği, Belli Eğitim Kültür Tarih ve Arkeoloji Araştırma Merkezi ve İbrahim Çeçen Vakfı'nın organizasyonu ile "**IV Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu-The Fourth International Mount Ararat and Noah's Ark Symposium**" düzenlenmiştir.

Sempozyum, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Kültür ve Kongre Merkezi'nin Selçuklu ve Anadolu Salonlarında gerçekleşmiştir. Sempozyuma, Türkiye, Nahçıvan, Azerbaycan ve İran'dan birçok bilim insanı ve araştırmacı katılmıştır.

Kutsal kitaplara konu olan Ağrı Dağı, geniş bir coğrafi bölgeye yayılmakta ve bu bölgelerin binlerce yıllık köklü kültürünü bünyesinde barındırmaktadır. Evrensel kültür değerlerine sahip olan Ağrı Dağı, bölgede yaşayan insanların tarih, arkeoloji, prehistorya, sanat tarihi, coğrafya, dil ve edebiyat, teoloji, iktisat, tarım, turizm, spor, müzik, folklor, geleneksel mutfak kültürü ve yemeklerine damgasını vurmuştur.

2005 yılından günümüze kadar Doğubayazıt ve Ağrı ilinde Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi bünyesinde, Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi ile ilgili birçok uluslararası sempozyum düzenlenmiş ve bu önemli sempozyumların kitapları yayımlanmıştır. Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi ile ilgili olarak yayımlanan başarılı kitaplar, Türkiye, Amerika ve Avrupa ülkelerinden en çok ilgi çeken ve aranılan kitapların başında yer almaktadır. Hatta kitap piyasasında, Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi ile ilgili sempozyum kitaplarının çok yüksek fiyatlarla satılması, kitapların nicelik ve içerik yönünden ne kadar başarılı olduğunu göstermektedir.

En büyük dileğimiz, Ağrı ilinde *"Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Müzesi"* nin açılması ve bölge tarihinin eksik olan yönlerinin tamamlanmasıdır. Kurulacak olan müze, hem Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesini tamamlayacak, hem de Ağrı iline modern ve çağdaş bir kent kimliği kazandıracaktır. Kurulacak olan Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Müzesi'nde, şimdiye kadar Ağrı bölgesinden Erzurum, Van, Kars ve Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ne götürülen yüzlerce arkeolojik eser sergilenecektir. Bunun yanı sıra, müzede Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi ile ilgili fotoğraf, resim, gravür, el dokumaları ve diğer maddi eserler sergilenecektir.

"IV Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu" nun düzenlenmesini sağlayan Ağrı Valisi Sayın Süleyman Elban'a Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörü Sayın Abdulhalik Karabulut'a, Belli Eğitim Kültür Tarih ve Arkeoloji Araştırma Merkezi Müdürü Sayın Prof. Dr. Oktay Belli'ye, Düzenleme Komitesi ve emeği geçen hemen herkese, ne kadar teşekkür etsek azdır.

Kitabın, Serhat Kalkınma Ajansı (*SERKA*) tarafından yayınlanması için gerekli ödeneğin ayrılmasını sağlayan Ağrı Valisi Sayın Süleyman Elban'a ve *Serhat Kalkınma Ajansı (SERKA)* Kars Şehri Genel Sekreteri Sayın Oktay Güven'e çok teşekkür ederiz.

Editör grubu olarak en büyük amacımız, 2019 yılı içinde *"IV. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu"* nun Ağrı ilinde ve İbrahim Çeçen Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilmesidir.

YAYINA HAZIRLAYANLAR - EDITORS

Prof. Dr. OKTAY BELLİ - Prof. Dr. FARUK KAYA
Dr. İBRAHİM ÖZGÜL - VEDAT EVREN BELLİ (M.A.)